

Hoàn cảnh sáng tác Vợ chồng A Phủ

I. Hoàn cảnh ra đời Vợ chồng A Phủ

- Truyện ngắn Vợ chồng A Phủ là tác phẩm đặc sắc trong tập Truyện Tây Bắc (1953) Đó là kết quả của chuyến đi tham dự chiến dịch giải phóng Tây Bắc của nhà văn Tô Hoài mà tác giả đã "cùng ăn, cùng ở, cùng làm" với đồng bào dân tộc Tây Bắc trong suốt 8 tháng của năm 1952. Tác giả đã thổ lộ "Đất nước và con người Tây Bắc đã để thương để nhớ cho tôi nhiều, không thể bao giờ quên".

- Qua hoàn cảnh sáng tác đó giúp cho người đọc không những hiểu thêm mà còn xúc động trước cuộc sống nô lệ đầy tủi nhục của đồng bào dân tộc nghèo miền núi Tây Bắc (trong tác phẩm là Mị và A Phủ) dưới ách thống trị của phong kiến (cha con lí Pá Tra và thực dân) đồng thời hiểu thêm về sức sống tiềm tàng mãnh liệt cũng như con đường mà họ đã đến với Cách mạng.

Chủ đề: Qua câu chuyện về cuộc đời của Mị và A Phủ, Tô Hoài đã thể hiện một cách xúc động nỗi khổ cực của người dân miền núi Tây Bắc dưới ách thống trị của bọn chúa đất thực dân, đồng thời phát hiện, khẳng định vẻ đẹp, sức sống mãnh liệt và quá trình vùng lên tự giải phóng, xây dựng lại cuộc đời của họ.

Đặc sắc nghệ thuật: Tác phẩm xây dựng được những chân dung nhân vật ấn tượng, độc đáo, nghệ thuật phân tích tâm lí nhân vật sắc sảo, tinh tế. Ngôn ngữ vừa mang phong vị và màu sắc dân tộc đậm đà, vừa giàu tính tạo hình và đầy chất thơ.

Với những giá trị trên truyện ngắn Vợ chồng A Phủ xứng đáng là một trong những truyện ngắn xuất sắc của văn học Việt Nam, được tặng giải Nhất - giải thưởng Hội Văn nghệ Việt Nam 1954 - 1955.

II. Tóm tắt truyện ngắn Vợ chồng A Phủ

1. Tóm tắt truyện ngắn Vợ chồng A Phủ - Bài mẫu 1

Mị là cô gái tự do, xinh đẹp, có nhiều tài lẻ và được nhiều người theo đuổi. Một đêm, nghe tiếng bước chân ở vách nhà, tưởng người yêu mình, Mị đưa tay ra thì bị A Sử - con trai thống lí Pá Tra bắt đi. Hôm sau, Mị bị trình ma làm dâu nhà thống lí để trả nợ ngày xưa bố mẹ Mị lấy nhau vay tiền của nhà lão. Thời gian đầu, Mị vô

cùng phiên muộn, cô luôn nghĩ đến cái chết để được giải thoát, nhưng khi nghe lời cha can ngăn và nghĩ đến hoàn cảnh của cha mình, Mị không nỡ ăn lá ngón tự tử mà quay về tiếp tục làm con dâu gạt nợ.

Ngày qua ngày, Mị làm lười như con rùa trong xó cửa, hàng ngày lặp đi lặp lại những việc làm như một cái máy, cảm xúc trong Mị bị chai sạn, cô không vui cũng không buồn.

Ngày tết, Mị lén uống rượu, khi Mị đã ngà ngà say, tiếng sáo diều đưa Mị về những ngày tươi đẹp trước, Mị thấy bồi hồi bồi hồi, sống lại bao kỉ niệm. Mị quyết định sắm sửa đi chơi nhưng lại bị A Sử bắt và trói đứng ở cột nhà không cho đi. Đêm đến, Mị vẫn miên man trong cơn say nhưng khi tỉnh rượu, Mị thấy đau và sợ.

A Sử bị A Phủ đánh, Mị được cởi trói để đi hái thuốc cho chồng, Mị chăm sóc A Sử nhưng còn bị hấn đánh. Mị nghe thấy người ta đánh đập A Phủ, từ đó A Phủ phải làm thuê cho nhà thống lí để trả nợ vì đánh A Sử. Một hôm A Phủ làm mất bò, lại bị nhà thống lí đánh, trói ở góc nhà. Mấy hôm liền, Mị không quan tâm nhưng đến khi thấy giọt nước mắt của A Phủ, Mị động lòng thương cảm, cắt dây cởi trói và cùng A Phủ bỏ trốn đến Phiềng Sa.

2. Tóm tắt truyện ngắn Vợ chồng A Phủ - Bài mẫu 2

– Mị là một cô gái Mèo trẻ đẹp, tài hoa, giỏi giang, yêu đời, thích tự do. Chỉ vì bố mẹ Mị vay nợ nhà thống lí Pá Tra để cưới nhau không trả được nên Mị bị bắt về làm con dâu gạt nợ cho gia đình này. Làm vợ A Sử, Mị phải sống kiếp nô lệ khổ nhục, chỉ muốn chết, nhưng vì thương bố và sợ thần quyền nên Mị đành cam lặng chịu đựng.

– A Phủ là một thanh niên mồ côi cha mẹ từ nhỏ, lao động giỏi, rất dũng cảm, nhiều cô gái mê, nhưng vì nhà nghèo nên không cưới được vợ. Trong hội xuân, A Phủ đã đánh A Sử nên bị thống lí Pá Tra bắt về đánh đập và phạt vạ 100 đồng bạc trắng. Không có tiền nộp phạt, A Phủ trở thành nô lệ cho nhà thống lí để trừ nợ. Do sợ ý để cạp vò mất một con bò nên A Phủ bị thống lí Pá Tra trói đứng vào cọc chờ chết, Mị cắt dây trói cứu A Phủ. Cả hai cùng trốn khỏi Hồng Ngài.

– Đến Phiềng Sa, họ trở thành vợ chồng, nỗ lực xây dựng cuộc sống mới. Quân Pháp tràn tới, dân Phiềng Sa lại hoang mang lo sợ. A Châu, cán bộ Đảng đã tìm

đến, A Phủ kết nghĩa anh em với A Châu. Rồi A Phủ trở thành tiểu đội trưởng du kích, cùng với Mị và đồng đội bảo vệ quê hương.

III. Ý nghĩa văn bản

Tác phẩm tố cáo tội ác của bọn phong kiến, thực dân; thể hiện số phận đau khổ của người dân lao động miền núi; phản ánh con đường giải phóng và ngợi ca vẻ đẹp, sức sống tiềm tàng, mãnh liệt của họ.

IV. Phân tích truyện ngắn Vợ chồng A Phủ

1. Mở bài

Giới thiệu nhà văn Tô Hoài và tác phẩm Vợ chồng A Phủ.

2. Thân bài

a. Mị trước khi về làm dâu nhà thống lí Pá Tra

Cô gái xinh đẹp và tài hoa: có tài thổi sáo làm biết bao chàng trai phải si mê ngày đêm đã thổi sáo đi theo Mị. Trai đến đứng nhẵn cả vách đầu buồng Mị.

Có một tình yêu trong sáng: Một đêm khuya Mị nghe tiếng gõ vách. Tiếng gõ vách hẹn hò của người yêu. Mị hồi hộp lặng lẽ quơ tay lên thì gặp hai ngón tay lách vào khe gỗ, sờ một ngón tay thấy có đeo nhẫn.

Cô gái chăm chỉ, cần cù, hiếu hạnh, khát khao được sống tự do, không tham cuộc sống sang giàu, rất ý thức về nhân cách của mình.

b. Khi Mị về làm dâu gạt nợ nhà thống lí

- Mị bị bắt cóc về làm dâu để trừ số nợ của bố mẹ

Mị vừa bước ra, lập tức có mấy người choàng đến, nhét áo vào miệng Mị rồi bịt mắt, còng Mị đi.

Họ nhốt Mị vào buồng, cùm ma làm dâu.

Mị lâm vào một tình cảnh éo le, bất hạnh, bị trùng bởi dây trói “con nợ bắt buộc” và “con dâu bị ép buộc”.

→ Mị bị đàn áp bởi hủ tục lạc hậu, bị áp bức bởi hai thế lực cường quyền và thế quyền.

- Tâm trạng Mị trong những ngày đầu làm dâu:

Buồn tủi, đau khổ, rất đơn độc và thấm thía nỗi đau của một người con gái bị cướp đoạt.

Có đến hàng mấy tháng, đêm nào Mị cũng khóc.

Lúc nào cũng vậy, dù quay sợi, thái cỏ ngựa, dệt vải, chẻ củi,...cô ấy cũng cúi mặt, mặt buồn rười rượi.

Trốn khỏi nhà thống lí Pá Tra, định tìm cái chết để tự giải thoát mình nhưng vì lòng hiếu thảo, thương bố nên Mị đã cố gắng chịu đựng, dửng dưng quay trở về nhà thống lí.

→ Mị vô cùng phẫn uất, đau khổ, Mị phản kháng một cách dữ dội.

- Tâm trạng Mị những ngày sau:

Lần lần, mấy năm qua, mấy năm sau, bố Mị chết. Mị cũng không còn tưởng đến Mị có thể ăn lá ngón tự tử nữa. Ở lâu trong cái khổ, Mị quen khổ rồi.

Mị sống lầm lũi, âm thầm, trở thành người nô lệ cam chịu, nhẫn nhục đến mức tê liệt cả ý thức, buông xuôi, phó mặc cho hoàn cảnh.

Mị tưởng mình là con trâu, mình cũng là con ngựa... ngựa chỉ biết việc ăn cỏ, biết đi mà thôi. Mỗi ngày Mị không nói, lúi lũi như con rùa nuôi trong xó cửa.

Lúc nào cũng nhớ lại những việc giống nhau, mỗi năm một mùa, mỗi tháng lại làm đi làm lại. Bao giờ cũng thế, suốt năm, suốt đời thế.

Con ngựa, con trâu làm có lúc, đêm còn được đứng gãi chân, nhai cỏ, đàn bà con gái nhà này vui vào việc cả đêm cả ngày.

Ở cái buồng Mị nằm, kín mít, có một cửa sổ một lỗ vuông bằng bàn tay. Lúc nào trông ra cũng chỉ thấy trăng trắng, không biết sương hay nắng. Mị nghĩ rằng mình cứ chỉ ngồi trong cái lỗ vuông ấy mà trông ra, đến bao giờ chết thì thôi.

Mị sống cuộc sống lặng lẽ, âm thầm, không sinh khí với những dấu hiệu sự sống mất dần trong cô: không nói, không cười, không nhớ, chỉ buồn rười rượi,...

→ Mị bị đày đọa nặng nề về thể xác và tâm hồn, sống trong nỗi khổ đau, cực nhục triền miên, tâm hồn và sức sống của Mị như đã chết, Mị trở thành một cái máy chỉ lặp đi lặp lại những việc làm không vui cũng chẳng buồn.

c. Tâm trạng của Mị trong đêm tình mùa xuân

Bối cảnh: Hồng Ngài ăn tết muộn vào lúc gió và rét rất dữ dội.

Không gian: Trong các làng Mông Đơ, những chiếc váy hoa đã được phơi ra mồm đá, xòe như con bướm sặc sỡ. Đám trẻ đợi Tết, chơi quay, cười ầm trên sân chơi trước nhà. Ngoài đầu núi, đã có tiếng ai thổi sáo rủ bạn đi chơi. Ở mỗi đầu làng đều có một mồm đất phẳng làm sân chơi chung ngày tết. Trai gái, trẻ con ra sân ấy tụ tập đánh pao, đánh quay, thổi sáo, thổi kèn và nhảy.

Tiếng sáo đã thức tỉnh tâm hồn, sức sống của Mị tưởng đã bị hoàn cảnh hủy hoại, vùi lấp, nay đã trỗi dậy: Mị nghe tiếng sáo vọng lại, tha thiết bồi hồi, Mị ngồi nhắm thắm bài hát của người đang thổi.

Ngày tết, Mị cũng uống rượu. Mị cứ lén lấy hũ rượu cứ uống ừng ực từng bát. Tiếng sáo, hương rượu ngà say, tiếng người hát đồng đã đưa Mị sống, nhớ lại quá khứ êm đẹp thời thiếu nữ trẻ trung, yêu đời. Rồi say, Mị lịm mặt ngồi đấy nhìn mọi người nhảy đồng, người hát, nhưng lòng Mị thì đang sống về ngày trước.

Tại Mị văng vẳng nghe tiếng sáo gọi bạn đầu làng... Mị thấy vui sướng, phơi phới, tràn đầy sức sống nhưng cũng đau đớn, tuyệt vọng nghĩ đến cái chết để khỏi đối diện với thực tại. Nếu có nắm lá ngón trong tay lúc này, Mị sẽ ăn cho chết ngay, chứ không buồn nhớ lại nữa.

→ Tâm trạng tưởng như mâu thuẫn nhưng hợp lý thể hiện sự khám phá, cái nhìn biện chứng vào cõi sâu tâm hồn để khái quát quy luật tâm lí con người.

Trong tiếng sáo rập rờn, Mị hành động thật khỏe khoắn, dứt khoát chứ không buồn và đau khổ để chuẩn bị đi chơi. Bây giờ Mị cũng không nói. (Mị đến góc nhà, lấy ống mỡ, xắn một miếng bỏ vào đĩa đèn cho sáng. Mị muốn đi chơi, Mị cũng sắp đi chơi. Mị quấn lại tóc, Mị với tay lấy cái váy hoa ở phía trong vách.)

Mị bị A Sử đàn áp thô bạo (A Sử bước lại, nắm My, lấy thắt lưng trói hai tay My. Nó xách cả một thúng sợi đay ra trói đứng My vào cột nhà. Tóc My xổ xuống. A Sử quấn luôn tóc lên cột, My không cúi, không nghiêng được đầu nữa)

Trong bóng tối, Mị không nói... Mị đứng lặng không biết mình đang bị trói. Hơi rươi nùng nàn, Mị vẫn nghe tiếng sáo đưa Mị đi theo những cuộc chơi (Mị vùng bước đi. Nhưng tay chân đau không cựa được. Mị thổn thức nghĩ mình không bằng một con ngựa... Mị nín khóc, Mị lại bồi hồi).

Sáng tinh dậy, Mị cảm giác sợ và đau đớn khi nghĩ về thân phận mình

→ Không khí đêm tình mùa xuân trên bản Mèo và tiếng sáo gọi bạn tình đã đánh thức sức sống, lay tỉnh tâm hồn Mị. Dù bị chà đạp nhưng sức sống tiềm tàng trong tâm hồn Mị vẫn không bị lụi tắt. Tâm trạng Mị phức tạp với những xung đột giằng xé diễn ra âm thầm, đau đớn trong cõi tâm tư giữa niềm khao khát hạnh phúc cháy bỏng đang trỗi dậy mạnh mẽ và thực tại tàn bạo, lạnh lùng.

d. Tâm trạng của Mị khi giải thoát cho A Phủ

Nhìn những giọt nước mắt của A Phủ, Mị xúc động thấy thương cho A Phủ và nhớ lại nỗi đau chính mình.

Mị với thái độ căm phẫn, nhận thức rõ bản chất độc ác của bọn thống lí Pá Tra.

Sức sống cùng sự đánh thức tâm hồn, lòng thương người cùng cảnh ngộ đã giúp Mị vượt qua nỗi sợ, Mị quyết định cởi dây trói cho A Phủ và tự giải thoát mình.

Mị nhớ lại đời mình, Mị tưởng tượng như có thể một lúc nào đó, biết đâu A Phủ chẳng đã trốn được rồi, lúc ấy bố con Pá Tra bảo là Mị đã cởi trói cho nó làm sao Mị không thấy sợ, rồi Mị cũng vụt chạy theo A Phủ.

→ Sức sống luôn tiềm tàng trong tâm hồn Mị dẫn đến sức phản kháng mãnh liệt, táo bạo để giành lại tự do ở Mị. Khi sức sống tiềm tàng trong tâm hồn con người được hồi sinh, nó tất yếu chuyển hóa thành hành động phản kháng táo bạo.

3. Kết bài

Khái quát lại giá trị nội dung và nghệ thuật của Vợ chồng A Phủ.

Mời các bạn tham khảo thêm các bài viết dưới đây của chúng tôi:

[Soạn văn 12 ngắn gọn](#)

[Tác giả - Tác phẩm Ngữ Văn 12](#)

[Phân tích tác phẩm lớp 12](#)

[20 đề đọc hiểu thi THPT Quốc gia môn Ngữ văn](#)

vndoc